

Snížení věkové hranice pro aktivní volební právo, cesta k demokratizaci, nebo spíše k populismu?

Česká republika patří do zemí, které mají svobodné a demokratické volby, odevzdat hlas je tedy pro zletilého občana naší země jedine jeho právem. Ústavní zásady volebního práva stanovují, že právo volit mají všichni občané bez jakéhokoliv omezení týkajícího se rasy, náboženství, barvy pleti nebo pohlaví, jediná podmínka je zletilost.¹ Právě otázka snížení věkové hranice pro aktivní volební právo je stále častěji diskutována. Volební právo umožňuje lidu se podílet nějakým způsobem na vývoji státu a jeho budoucnosti, avšak přináší s sebou také mnoho odpovědnosti. Na to, zda jsou mladí lidé ve věku 15-16 let na tuto odpovědnost dostatečně zralí a připraveni vzniká mnoho různých pohledů. Měla by se tedy věková hranice pro aktivní volební právo v České republice snížit?

Na jednu stranu by se jistě dalo říci, že umožnit mladistvým volit by bylo velice logickým krokem pro vývoj demokratické společnosti v naší zemi. Tímto rozhodnutím by se totiž pravděpodobně nejen zvýšila celková volební účast, ale také politická angažovanost mladých lidí a zájem o veřejné dění již v mladším věku.² Jedním z dalších argumentů proč by se měla věková hranice snížit, je jistě fakt, že v mnoha zemích lidé již od věku 16 let mohou vykonávat funkce dalo by se říct na také dosti "dospělé" úrovni například mohou pracovat.³ Tento argument by se mimo jiné také dal podpořit historickým vývojem volebního práva ve Spojených státech amerických, kdy během druhé světové války věková hranice pro odvod do armády byla snížena na 18 let, zatímco volební právo zůstalo omezeno na 21 let. Slogan; „*Old enough to fight, old enough to vote.*” se stal přímo vystihujícím pro hnutí za snížení volební věkové hranice, dnes ho ve Spojených státech znají všichni. Tento rozpor mezi občanskou povinností a právem spolurozhodovat byl napraven až v roce 1971.⁴ Vývoj poukazuje, na fakt, že mladí lidé, kteří již nesou nějakým způsobem odpovědnost za stát, či vykonávají nějakou funkci, by měli mít právo ovlivňovat i jeho směřování. V dnešní době se toto dá ukázat právě na mnou již zmiňovanou práci, tedy tento argument uvádí, že pokud je někdo dostatečně starý na to uzavírat pracovní smlouvy, odvádět daně atp. je jistě dostatečně

¹ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. "Všeobecné, rovné a přímé volební právo tajným hlasováním" psp.cz
www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=301

² PhDr. Mgr. Maule, Petr. "Věková hranice pro volební právo." ustavprava.cz 16.10 2023
www.ustavprava.cz/blog/2023/10/vekova-hranice-pro-volebni-pravo/

³ PhDr. Mgr. Maule, Petr. "Věková hranice pro volební právo." ustavprava.cz 16.10 2023
www.ustavprava.cz/blog/2023/10/vekova-hranice-pro-volebni-pravo/

⁴ Birbaun, Gemma. "Old Enough to Fight, Old Enough to Vote." nationalww2museum.org 28.10 2020
<https://www.nationalww2museum.org/war/articles/voting-age-26th-amendment>.

uvědomělý a odpovědný na to, aby mohl volit do zastupitelského sboru.⁵ Dalším faktorem, který přispívá rozhodnutí, které se přiklání ke snížení věkové hranice pro aktivní volební právo je bezpochyby úspěch tohoto rozhodnutí v jiných zemích. Země jako je Rakousko, Belgie či Německo mají stanovenou hranici na 16 let a Řecko poté na 17 let.⁶

Na druhou stranu, velkým argumentem proti je jakýsi nedostatek životních zkušeností mladých lidí. Někteří lidé na tento problém pohlíží tak, že pro poněkud účinné rozhodování o politických otázkách je potřeba mít naprosté pochopení pro nejen složité politické ale také ekonomické problémy, k čemuž jsou starší lidé u mladých lidí trochu skeptičtí.⁷ Celková psychologická nezralost je také něco co musíme brát v potaz, mladí lidé jsou totiž v tomto věku ve fázi života kdy se jejich hodnoty, názory, a přesvědčení stále mohou formovat.⁸ „Díky tomu, že si mladí lidé svoje politické mínění, myšlení a názory teprve zažívají, tak nejsou nějak zásadně stranicky ukotvení, a tím pádem mají spíše tendenci třeba ještě před volbami svůj názor změnit.“, přibližuje v rozhovoru na toto téma politolog Petr Just.

Tyto rozdílné pohledy na tuto otázku nádherně odráží nejen naše představy o spravedlnosti, ale i to, jak vnímáme právě odpovědnost jednotlivce vůči celku. Na závěr bych ráda uvedla jaký mám pohled na tuto komplexní otázku já. Myslím si, že by snížení věkové hranice volebního práva mělo zajisté určité výhody ale i potenciální rizika. Z mého pohledu převažují argumenty proč bychom mladým lidem měli umožnit vyjádřit svůj názor pomocí volby, tedy pro snížení věkové hranice volebního práva, než argumentů, které jsou proti. Zároveň bych chtěla podotknout, že argument, který se soustředí na to, že nemůžeme s jistotou říci zda opravdu všichni nezletilí lidé ve věku 15-16 let budou schopni nést odpovědnost a racionálně přemýšlet o politice je slabší, jelikož velice podobné výtky se mohou týkat i starších voličů. Přesto, že tomuto argumentu rozumím věřím, že s vhodnou přípravou, například skrze vzdělání o politice a občanské odpovědnosti, by mladší voliči mohli opravdu být hodnotným přínosem pro naši demokracii.

⁵ PhDr. Mgr. Maule, Petr. „Věková hranice pro volební právo.“ ustavprava.cz 16.10 2023
www.ustavprava.cz/blog/2023/10/vekova-hranice-pro-volebni-pravo/

⁶ Pablo Abril Marti, Mariusz Maciejewski. „Evropský parlament: volební postupy“ europarl.europa.eu
www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/21/evropsky-parlament-volebni-postupy

⁷ Rozhovor s Petrem Justem. „Volit už od 16? Když můžeme být už rodičem, proč ne voličem, míní politolog“ irozhlas.cz 11.4 2024

www.irozhlas.cz/zpravy-domov/volit-uz-od-16-vyhody-pravidla-politolog-petr-just-vinohradska-12-matej-skalicky_2304110600_kac

⁸ Rozhovor s Petrem Justem. „Volit už od 16? Když můžeme být už rodičem, proč ne voličem, míní politolog“ irozhlas.cz 11.4 2024

www.irozhlas.cz/zpravy-domov/volit-uz-od-16-vyhody-pravidla-politolog-petr-just-vinohradska-12-matej-skalicky_2304110600_kac

Seznam použitých zdrojů:

1. Birbaun, Gemma. “*Old Enough to Fight, Old Enough to Vote.*“ nationalww2museum.org 28.10 2020 <https://www.nationalww2museum.org/war/articles/voting-age-26th-amendment>.
2. Pablo Abril Marti, Mariusz Maciejewski. “*Evropský parlament: volební postupy*” europarl.europa.eu www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/21/evropsky-parlament-volebni-postupy
3. PhDr. Mgr. Maule, Petr. “*Věková hranice pro volební právo.*” ustavprava.cz 16.10 2023 www.ustavprava.cz/blog/2023/10/vekova-hranice-pro-volebni-pravo/
4. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. “*Všeobecné, rovné a přímé volební právo tajným hlasováním*” psp.cz www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=301
5. Rozhovor s Petrem Justem. “*Volit už od 16? Když můžeme být už rodičem, proč ne voličem, miní politolog*” irozhlas.cz 11.4 2024 www.irozhlas.cz/zpravy-domov/volit-uz-od-16-vyhody-pravidla-politolog-petr-just-vinohrads-ka-12-matej-skalicky_2304110600_kac